

szolják, nyomukban a fényképészek. Mindenki eltűnik a házban, csak mi maradunk kinn. Várjuk, hogy elüljön a vihar.

Messziről figyeljük a vőlegényt, ahogy magányosan táncol a zenekar előtt. Lesekszünk az ablaknál, és látjuk, hogy a kis púpos menyasszony megkötözött kézzel fekszik az asztalon. Az örömanya föléje hajol, és egy nagy késsel meg akarja szabadítani a púpjától.

Megdörzsöljük a szemünket, és szomorkodva keressük a fényképészeket. Ők megörökíthetnék ezt az igazságtalanságot. De a fényképészek már réges-rég eltűntek.

GALLUSZ Edit fordítása

BÚCSÚ A HOLLÓTÓL

SLAVOLJUB OBRADOVIĆ

A holló vést hoz, a balsorsot vetíti előre. Nem ajánlatos vele játszani. Vidd minél távolabb a háztól: a mezőre, a hegyvidékre!

De még fiatal, így alkalmazkodott hozzánk. Másutt nehezen kezdhet új életet. Később visszafogadhatják-e társai?

A szomszéd gyerekek találtak rá a hollóra. Etették, és megszelídült.

A holló mégsem élhet az emberek körében. Vészmadár. Engem sem hagy nyugton, reggelenként káromva ébreszt. Hívogat. Amikor belépek az ajtón, a vállamra száll, majd ott megnyugszik. Ha ránézek, rosszul leszek. A gyerekektől sem fél. Önfeledten játszanak vele, nem a babáikkal és a többi játékszerrel. Néhány nappal ezelőtt vele futkostak a mocsár örvényéig. Megrettentem . . . Az emberek azt mesélik, hogy az örvények feneketlenek. Ha a holló felszállt volna az örvények fölé, a gyerekek belefulladtak volna a mocsárba.

– Kérlek, vidd el a hollót minél messzebbre, hogy soha többé ne térhessen vissza! A gyerekeknek majd azt mondom, hogy elszállt . . . – így beszélt anyám nap mint nap.

Tudtam, hogy a Fekete Holló (így hívták a gyerekek) nem kedveli anyámat, sőt kísérti is. Az ablaka előtti díófaágon tartózkodott a legszívesebben. Mintha percnyi pontossággal sejtette volna, mikor tűnik fel anyám . . . akkor szétterjesztette szárnyait, és hangos káromásba kezdett. Anyám ráförmedt:

– Hess innen, undok madár! Takarodj a folyó- és hegyvidékre! Válj kővé a kövek között!

A Fekete Holló azonban nem futamodott meg. Mintha már várta volna az anyóka szitkait. Ismét támadásba lendült. Szüntelenül károgott, de most nem az ágról, hanem a diófa körül röpködve.

– Átkozott madár! – fakadt ki anyám, miközben becsukta az ablakot.

A holló nem félt a szomszéd gyerekektől. Engem különös módon szeretett, csaknem imádott. Alig várta, hogy kilépjek az udvarra. Ekkor rászállt a vállamra. Legszívesebben a hajamban csipkelődött, és a fülembe károgott. Az ölemben szeretett megpihenni. Két tenyerem melegében gyakran alvást színlelt.

Szokásom szerint a diófa alatti asztalnál tartottam élvezetes pihenőt. Jelenlétem izgalmas élményt ígért a Fekete Hollónak. Amint az asztalhoz ültem, ő azonnal felröppent a szárítókötélre, s onnan kitarotán farkaszemet nézett velem. Figyelemmel kísérte minden falatomat, számolta is őket, és minden alkalommal egyet károgott. Kítátotta csőrét: tudtomra adta, hogy ő is éhes. Felálltam, hogy kenyérmorzsát adjak neki. Kellemetlenül éreztem magam a károgás közben, mégis igyekeztem nyugodtan enni. De ő telhetetlen volt. Amikor meguntam, hogy mellette ácsorogva etessem, kezemmel intettem feléje, hogy szálljon le az ölembé. Aztán együtt falatoztunk: kicsit én, kicsit ő, csipegetve. Anyám az ablakból figyelte étkezési szertartásunkat. Sajnáltam a hollót, de az anyámat is, aki a lelke mélyéből gyűlölte a madarat.

Végül mégis szót fogadtam anyámnak. Egy reggel a Fekete Hollóval ültem be az autómba, együtt indultunk el a városból. Ő egész úton a jobb oldali első ülésen állt, a segédvezetőm lett. Mivel azt hallottam az idősebb emberektől, hogy a hollók a Kamenicai-fennsíkon tanyáznak, elhatároztam, hogy odaviszem a hollót alkonyat után. Búcsúzáskor megettettem. Otthagytam egy alacsonyabb bükkfa ágán. Azzal vigasztaltam magam, hogy a madár feltalálja magát . . .

Otthon elmeséltem, hogyan váltam meg a hollótól. Nagyon boldoggá tettem anyámat. Hosszú idő után, azon az éjszakán bizonyára könnyű volt az álma.

– Magamra hagytál a hegyekben . . . Kínzol . . . – hallani vélem a hollót. De nem károg. – Milyen ember vagy? – kérdi.

A feje felett fehér rózsák . . . Szárnyai közé hálót szóttek a pókok . . . Nagy, csúnya sárga madarak csipkedik. A teste vérzik. Nem mozdul . . .

– Ments meg! – hallom.

Futok feléje, de nem tudom átugrani a nagy posványokat . . . Tüskés bokrok állják el utamat . . . Valaki visszaránt, és letépi az ingemet . . . Derékgig meztelenül állok . . . Megtámadnak a nagy sárga madarak . . . Védekezem . . . Szememet akarják kivájni . . . Karmolják a mellemet . . . Lezuhanok a sárba . . . Felállok . . . Nem hallom a Fekete Hollót . . . Már nem károg . . .

Megnyugodott . . . Csupán az elhomályosult szemét látom, könnyei peregek . . . Sír . . . Többé nem fekete . . . Megfehéredett . . . Vérpiros rózsza a csőrében . . .

Azon a reggelen később keltem fel, a nyomasztó álmoktól megkínzottan. Nem hittem a szememnek . . .

– Nem, ez nem a valóság . . . Még álmodom – rebegetem.

A Fekete Holló várt rám diófánk ugyanazon ágán. Hallgatott. Amikor kiléptem a házunkból, nem üdvözölt károgással. Hirtelen becsuktam az ajtót magam mögött. Kinyitottam az ablakot. A Fekete Holló ijedtében azt hitte, hogy elvezíthet . . . Széttárta szárnyait, és a lépcsőház előtti erkélyre szállt. Elkárogtá magát néhányszor, és huncutul bekukkantott az ablakon . . . Nevén szólítottam, és ő boldogan röppent be a szobába. Lassan, kissé óvatosan odatípett hozzám. Lehajoltam, és a kezembe vettem. Titokzatos pajkosság áradt a viselkedéséből.

Be kell vallanom, a Fekete Holló csodálatos, kedves vendégem volt. Óriztem. Ha anyám nem kért volna arra, hogy vigyem el, sohasem távolítottam volna el a háztól. Elúztam magamtól a kísértő gondolatot, hogy el kell válnunk egymástól. Mégis csodának véltem a Fekete Holló jövetelét. Tudtam arról, hogy a kutyák visszajönnek, de hihetetlennek tűnt, hogy a madarak is hazatérnek.

A válásnak mégis be kellett következnie, hisz ezt őszintén megígértem anyámnak. De nem akartam megkérdezni, hogy tud-e a Fekete Holló látogatásáról. Újra elindultam a madárral, de ezúttal még messzebbre, Jastrebarra. Elhatároztam, hogy az Oblačin-tó partjára viszem, mert a múlt év őszén nagy hollósereget láttam ott. Megérkeztünk. Nem vártam meg, hogy beesteledjen. Már délben elváltunk egymástól.

Így szóltam hozzá:

– Fekete Holló! Te madár vagy! Látod, ott vannak a társaid. Hozzájuk tartozol. Tudod, hogy szeretlek . . . De értsd meg . . . megígértem anyámnak, hogy elviszlek az udvarunkból. Meg kell értened . . .

Így meséltem neki, miközben tartottam a kezemben . . . Aztán elindultam. A Fekete Holló az autóm után szállt. Lassan haladtam. Mielőtt a főútra tértem volna, hátranéztem és megpillantottam a Fekete Hollót: ott ült a betonkerítés oszlopán. Néhányat károgott búcsúzva, majd széttárta szárnyait, és a tó felé repült. Biztos voltam benne, hogy soha többé nem tér vissza.

– Milenát bevittük a kórházba. Az orvosok azt mondták, hogy az éjszaka folyamán fog szülni – ezzel a hírral fogadott anyám, amikor hazatértem.

Késő őszi hőség uralkodott, mint július közepén. Lombos diófánk hűvösében igyekeztem rendezni gondolataimat.

– Nincs többé a Fekete Holló! Mi lesz Milenával? Fél-e? Nehezen szülte meg első gyereket.

Estefelé elmentem a kórházba. Nem engedtek be. Tudtomra adták, hogy Milena jól érzi magát, és valószínűleg éjszaka hozza világra a második gyerekkünket. Átadták neki a piros kardvirág-csokromat.

Hazafelé hallani véltem a Fekete Holló káromását a platánok lombja közül. Négyéves fiam futott felém, hogy együtt nézzük a rajzfilmet. Nem hallgattam végig a tévéhíradót.

– ... Nem kellett volna megtenned! ... Tévedtél ... – valakinek a jajkiáltásai érkeztek hozzám ...

– Elrejtőztél! ... Azt hiszed, hogy nem találhatlak meg! ...

A kihalt utca homályában láttam egy hosszú szakállú és csapzott hajú férfit, alsónadrágban és kigombolt ingben ... Csúf és undorító szitkokat szórt rám ...

– A holt mag nem sarjad! ... Hol vannak a kezeid? ... A héják a Héják hegyén vannak ... Széttépik! ... Hatalmas madárrajok szállnak ... A Fekete Holló ott hever a vértócsában, lekókadtt fejjel ... Hallgat ... Az a hosszú szakállas férfi serpenyős mérleget tart a kezében, mintha valamit mérne ... Aztán megjelenik egy asszony, a szájában pókháló ... Lábai szétterpesztve a szomorúfűz ágai között ... Patkányok rágják a mellét ... Rángatózik, de nem tudja kihúzni kezét a vasbilincsből ...

– Ne szülj halott magzatot! ... Mentsd meg! ... Te mártír! Mivé lesz a lelked? Már hajnalodik?

... Furcsa szél fúj ... Az udvar mélyén, a diófa alatt kakas az asztalon ... Szárnyával csapkod. Mintha kukorékolni szeretne, de a feje a lába alatt csüng letaglózva ... Erőlködik ... Valahonnan, a távolból odaszáll a Fekete Holló, megragadja a csüngő fejet, és felrepül vele ... A kakas erőteljesen kukorékol ...

– Ébredj fel, fiam! Hívtak a kórházból. Azt üzenték, hogy menj be! Kelj fel! – hallom.

Kábultan ébredek a részeg álomból. Látomásaim még kóvályognak bennem. Felfrissít a hideg víz.

Reggeli és kávé nélkül sietek a kórházba ... Folyosóján visszhangzik a csengő hangja. A nővér odavezet az ügyeletes orvoshoz. Útközben egy szót sem szól.

– Mi lehet Milenával? – e kérdés és hideg borzongás járja át testem.

– Foglалjon helyet ... A felesége jól van. Sajnos, tudatnom kell önnek, hogy a nehéz szülés után, két óra múlva meghalt a csecsemő ... Fiúgyermek volt ... Mi mindent megtettünk, amit megtehettünk. Tudom, hogy most nehéz önnek. Maradjon itt még egy ideig. A nővér majd elvezeti abba a terembe, ahol a felesége van ... Az élet még maguk előtt áll, ne veszítsék el a reményt! – hallottam, miközben nehezen tartottam vissza könnyeimet. Milena miatt.

Kimerülten és lélekben megtörtén tértem haza ... A Fekete Holló káromását hallottam a járda melletti gesztenyefák lombjából.